

Crna Gora
Ministarstvo prosvjete

CENTAR ZA STRUČNO
OBRAZOVANJE

STANDARD ZANIMANJA

VETERINARSKI TEHNIČAR/ VETERINARSKA TEHNIČARKA ŽIVOTINJA ZA UZGOJ I PROIZVODNJU HRANE

SADRŽAJ

1.	OPŠTE INFORMACIJE O ZANIMANJU.....	2
2.	TIPIČNI POSLOVI U OKVIRU ZANIMANJA	3
3.	KLJUČNI POSLOVI.....	4
3.1.	GRUPA POSLOVA: ANALIZA, PLANIRANJE I ORGANIZACIJA RADA	4
3.2.	GRUPA POSLOVA: PRIPREMA POSLA I RADNOG MJESTA	6
3.3.	GRUPA POSLOVA: OPERATIVNI POSLOVI	8
3.4.	GRUPA POSLOVA: KOMERCIJALNI POSLOVI	16
3.5.	GRUPA POSLOVA: ADMINISTRATIVNI POSLOVI.....	17
3.6.	GRUPA POSLOVA: POSLOVI RUKOVOĐENJA.....	17
3.7.	GRUPA POSLOVA: NADZOR RADA	17
3.8.	GRUPA POSLOVA: OBEZBJEĐIVANJE KVALITETA	18
3.9.	GRUPA POSLOVA: ODRŽAVANJE I POPRAVKE.....	19
3.10.	GRUPA POSLOVA: KOMUNIKACIJA.....	20
3.11.	GRUPA POSLOVA: OČUVANJE ZDRAVLJA I OKOLINE	21
4.	OSTALE INFORMACIJE O ZANIMANJU.....	22
5.	REFERENTNI PODACI.....	23

Napomena:

Svi izrazi koji se u ovom dokumentu koriste u muškom rodu, obuhvataju iste izraze u ženskom rodu.

1. OPŠTE INFORMACIJE O ZANIMANJU

NAZIV ZANIMANJA: VETERINARSKI TEHNIČAR/ VETERINARSKA TEHNIČARKA ŽIVOTINJA ZA UZGOJ I PROIZVODNJU HRANE

NIVO: IV1

OPIS ZANIMANJA:

Veterinarski tehničar životinja za uzgoj i proizvodnju hrane obavlja prijem i smještaj životinja na farmu, učestvuje u identifikovanju, liječenju i sprovođenju hirurških zahvata kod bolesnih životinja. Sprovodi program zdravstvene zaštite životinja za uzgoj i proizvodnju hrane. Obavlja poslove u reprodukciji, pravilnom uzgoju i ishrani životinja za uzgoj i proizvodnju hrane u cilju očuvanja zdravlja životinja. Manipuliše sa različitim vrstama biološkog materijala u procesu očuvanja zdravlja životinja i životne sredine.

KOMPETENCIJE

Veterinarski tehničar životinja za uzgoj i proizvodnju hrane:

- Analizira, planira i organizuje rad u cilju njege, zdravstvene zaštite i liječenja životinja za uzgoj i proizvodnju hrane
- Obezbeđuje uslove i priprema radno mjesto za realizaciju poslova, u skladu sa planiranim aktivnostima i radnim zadatkom
- Obavlja prijem i smještaj životinja za uzgoj i proizvodnju hrane na farmu
- Identifikuje bolesne životinje na farmi i sprovodi njihovo liječenje
- Sprovodi program zdravstvene zaštite životinja za uzgoj i proizvodnju hrane
- Manipuliše sa različitim vrstama biološkog materijala u procesu očuvanja zdravlja životinja
- Obavlja poslove u reprodukciji u cilju inseminacije i očuvanja reproduktivnog zdravlja životinja
- Asistira u sprovođenju hirurških zahvata kod životinja za uzgoj i proizvodnju hrane
- Kontroliše sakupljanje, čuvanje i transport primarnih poljoprivrednih proizvoda životinjskog porijekla
- Sprovodi postupak sa primarnim poljoprivrednim proizvodima
- Procjenjuje troškove realizacije radnog zadatka
- Vodi dokumentaciju pri obavljanju poslova njege, zdravstvene zaštite i liječenja životinja za uzgoj i proizvodnju hrane
- Obezbeđuje kvalitet sopstvenog rada
- Obavlja osnovno održavanje opreme, instrumenata i uređaja za rad
- Komunicira sa saradnicima i vlasnicima životinja za uzgoj i proizvodnju hrane, u skladu sa pravilima poslovne komunikacije
- Primjenjuje mjere zaštite i zdravlja na radu, i zaštite životne sredine

2. TIPIČNI POSLOVI U OKVIRU ZANIMANJA

Grupe poslova	Ključni poslovi
Analiza, planiranje i organizacija rada	<ul style="list-style-type: none"> - Analiziranje radnog zadatka u cilju pripreme za njegovu realizaciju - Planiranje i organizovanje rada u cilju njege, zdravstvene zaštite i liječenja životinja za uzgoj i proizvodnju hrane
Priprema posla i radnog mjesta	<ul style="list-style-type: none"> - Obezbeđivanje uslova za obavljanje poslova, u skladu sa planiranim aktivnostima i radnim zadatkom - Pripremanje radnog mjesta za realizaciju poslova, u skladu sa planiranim aktivnostima i radnim zadatkom
Operativni poslovi	<ul style="list-style-type: none"> - Prijem i smještaj životinja za uzgoj i proizvodnju hrane na farmu - Identifikovanje bolesnih životinja na farmi i njihovo liječenje - Sprovođenje programa zdravstvene zaštite životinja za uzgoj i proizvodnju hrane - Manipulacija sa različitim vrstama biološkog materijala u procesu očuvanja zdravlja životinja - Obavljanje poslova u reprodukciji u cilju inseminacije i očuvanja reproduktivnog zdravlja životinja - Asistiranje u sprovođenju hirurških zahvata kod životinja za uzgoj i proizvodnju hrane - Sprovođenje postupaka pravilnog uzgoja i ishrane životinja za uzgoj i proizvodnju hrane u cilju očuvanja zdravlja životinja - Kontrola sakupljanja, čuvanja i transporta primarnih poljoprivrednih proizvoda životinjskog porijekla
Komercijalni poslovi	<ul style="list-style-type: none"> - Procjena troškova realizacije radnog zadatka
Administrativni poslovi	<ul style="list-style-type: none"> - Vođenje dokumentacije pri obavljanju poslova njege, zdravstvene zaštite i liječenja životinja za uzgoj i proizvodnju hrane
Poslovi rukovođenja	<ul style="list-style-type: none"> - Nema poslova rukovođenja
Nadzor rada	<ul style="list-style-type: none"> - Nema poslova nadzora rada
Obezbeđivanje kvaliteta	<ul style="list-style-type: none"> - Obezbeđivanje kvaliteta sopstvenog rada
Održavanje i popravke	<ul style="list-style-type: none"> - Osnovno održavanje opreme, instrumenata i uređaja za rad
Komunikacija	<ul style="list-style-type: none"> - Obavljanje komunikacije sa saradnicima i vlasnicima životinja za uzgoj i proizvodnju hrane
Očuvanje zdravlja i okoline	<ul style="list-style-type: none"> - Primjenjivanje mjera zaštite i zdravlja na radu, i zaštite životne sredine

3. KLJUČNI POSLOVI

3.1. GRUPA POSLOVA: ANALIZA, PLANIRANJE I ORGANIZACIJA RADA

3.1.1. Ključni posao: Analiziranje radnog zadatka u cilju pripreme za njegovu realizaciju

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Veterinarski tehničar životinja za uzgoj i proizvodnju hrane:

- Pregleda radni zadatak u cilju planiranja aktivnosti i neophodnih **resursa** za realizaciju radnih zadataka

Resursi: oprema, uređaji, instrumenti i repromaterijal (rukavice, sterilne gaze, igle, špricevi, medikamenti, termometri, porodiljski instrumenti za pomoć pri porođaju, kontejneri za čuvanje sjemena, pistolete, aplikatori za sjeme i fiksatori za životinje prilikom izvođenja intervencija)

- Analizira radni zadatak u cilju specifikacije **dokumentacije** potrebne za njegovu realizaciju

Dokumentacija: mliječni karton, zdravstveni karton, evidencije o identifikaciji životinja, evidencija o novorođenoj životinji, evidencija o kretanju životinje na farmi, dokumentacija za ambulantni protokol, dokumentacija o inseminaciji, dokumentacija o vakcinaciji, evidencija o mortalitetu, dokumentacija o dolasku i prijemu novih životinja na farmu iz uvoza ili sa domaćeg tržišta, dokumentacija koja prati životinju prilikom transporta na drugu farmu, klanicu, izložbu ili takmičenje i dokumentacija o dostavi hrane i prostirke na farmu

- Pregleda zakonsku regulativu neophodnu za izvršenje radnog zadatka
- Analizira vrijeme trajanja radnih zadataka, u skladu sa prioritetima pružanja zdravstvene zaštite životinja na osnovu dogovora sa veterinarom

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Zakonska regulativa iz oblasti zdravstvene zaštite i dobrobiti domaćih životinja
- Radna dokumentacija
- Oprema, uređaji i instrumenti
- Repromaterijal
- Prioriteti zdravstvene zaštite životinja za uzgoj i proizvodnju hrane
- Osnove organizacije rada

3.1.2. Ključni posao: Planiranje i organizovanje rada u cilju njege, zdravstvene zaštite i liječenja životinja za uzgoj i proizvodnju hrane

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Veterinarski tehničar životinja za uzgoj i proizvodnju hrane:

- Organizuje sastanke sa vlasnikom životinja za uzgoj i proizvodnju hrane radi dobijanja kompletne slike o zdravstvenom stanju životinja, u skladu sa svojim nadležnostima
- Vrší obilazak životinja za uzgoj i proizvodnju hrane prije terapije (vizita) po uputstvu veterinara
- Planira redosljed obavljanja radnih zadataka, u skladu sa prioritetima pružanja zdravstvene zaštite životinja za uzgoj i proizvodnju hrane i na osnovu dogovora sa veterinarom
- Procjenjuje vrijeme trajanja radova u cjelini i po fazama, u skladu sa zahtjevima zadatka
- Planira potrebne resurse za realizaciju konkretnog radnog zadatka

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Osnove organizacije rada
- Poslovna komunikacija

3.2. GRUPA POSLOVA: PRIPREMA POSLA I RADNOG MJESTA

3.2.1. Ključni posao: Obezbjedivanje uslova za obavljanje poslova, u skladu sa planiranim aktivnostima i radnim zadatkom

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Veterinarski tehničar životinja za uzgoj i proizvodnju hrane:

- Vršiti **ličnu pripremu za rad** za obavljanje poslova liječenja, njege i zdravstvene zaštite životinja za uzgoj i proizvodnju hrane

Lična priprema za rad: adekvatno pranje ruku i održavanje lične higijene

- Obezbjeduje **HTZ opremu** za realizaciju radnog zadatka

HTZ oprema: zaštitna obuća, odjeća, rukavice, maska, keclja, oprema za prvu pomoć i naočare

- Obezbjeduje repromaterijal, **opremu, uređaje i instrumente** za rad, u skladu sa prirodom tretiranog procesa i radnim zadatkom

Oprema i uređaji: rukavice, sterilne gaze, igle, špricevi, medikamenti, termometri, porodiljski instrumenti za pomoć pri porođaju, kontejneri za čuvanje sjemena, pistolete, aplikatori za sjeme, fiksatori za životinje prilikom izvođenja intervencija i dr.

Instrumenti: hirurški, porodiljski, aparatura za inseminaciju, za profilaksu i liječenje mliječne žlijezde

- Obezbjeduje **dokumentaciju** potrebnu za izvođenje radnih zadataka i pravilno vođenje baze podataka (pisana, elektronski)

Dokumentacija: mliječni karton, zdravstveni karton, evidencije o identifikaciji životinja, evidencija o novorođenoj životinji, evidencija o kretanju životinje na farmi, dokumentacija za ambulantni protokol, dokumentacija o inseminaciji, dokumentacija o vakcinaciji, evidencija o mortalitetu, dokumentacija o dolasku i prijemu novih životinja na farmu iz uvoza ili sa domaćeg tržišta, dokumentacija koja prati životinju prilikom transporta na drugu farmu, klanicu, izložbu ili takmičenje i dokumentacija o dostavi hrane i prostirke na farmu

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- HTZ oprema
- Zaštitne procedure za obavljanje poslova na siguran i bezbjedan način rada
- Oprema, uređaji i instrumenti
- Repromaterijal
- Radna dokumentacija

3.2.2. Ključni posao: Pripremanje radnog mjesta za realizaciju poslova, u skladu sa planiranim aktivnostima i radnim zadatkom

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Veterinarski tehničar životinja za uzgoj i proizvodnju hrane:

- Provjerava **uslove rada** na radnom mjestu, u skladu sa opštim mjerama zaštite i zdravlja na radu
Uslovi rada: osvjetljenje, buka, hemijski uslovi, izvori fizičke opasnosti i klimatski uslovi (temperatura, vjetar, kiša, magla, sniježne padavine i dr.)
- Preduzima mjere za obezbjeđenje radnog mjesta, u skladu sa propisima o zaštiti i zdravlju na radu
- Provjerava tehničku ispravnost instrumenata, opreme i uređaja koji se koriste za njegu, zdravstvenu zaštitu i liječenje životinja za uzgoj i proizvodnju hrane
- Provjerava **higijenske uslove** za realizaciju poslova pri njezi, zdravstvenoj zaštiti i liječenju životinja za uzgoj i proizvodnju hrane
Higijenski uslovi: higijena opreme, instrumenata i uređaja, higijena radnog mjesta, higijena bokseva, higijena kaveza, higijena operacione sale, higijena bazena i mrestilišta, higijena izmuzišta, higijena laktofriza i mljekovoda, higijena pojilišta za životinje iz sistema za napajanje i higijena skladišta sa hranom i prostirkom
- Kontroliše higijensku ispravnost i temperaturni režim čuvanja medikamenata
- Priprema repromaterijal, opremu, uređaje i instrumente za rad, u skladu sa prirodom tretiranog procesa i radnim zadatkom

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Zakonska regulativa iz oblasti zaštite i zdravlju na radu
- Principi korišćenja instrumenata, opreme i uređaja koji se koriste za njegu, zdravstvenu zaštitu i liječenje životinja za uzgoj i proizvodnju hrane
- Kontrola tehničke ispravnosti instrumenata, opreme i uređaja za rad
- Higijenska ispravnost i temperaturni režim čuvanja medikamenata
- Higijenski uslovi pri liječenju, njezi i zdravstvenoj zaštiti životinja za uzgoj i proizvodnju hrane

3.3. GRUPA POSLOVA: OPERATIVNI POSLOVI

3.3.1. Ključni posao: Prijem i smještaj životinja za uzgoj i proizvodnju hrane

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Veterinarski tehničar životinja za uzgoj i proizvodnju hrane:

- Kontrolira ispravnost **opreme** za napajanje, hranjenje i smještaj životinja
Oprema: hranilice, pojilice, ograde bokseva, ležišta, vezovi, mljekovodi, kavezi, aparatura za mužu, kavezi za ribe, bazeni, pojilišta, jaslje, skladišta sa hranom i korita za hranjenje
- Sprovodi mehaničko čišćenje, sanitarno pranje i dezinfekciju objekata i opreme
- Provjerava pripremljenost dezbarijera u cilju sprečavanja unosa patogena na farmu
- Učestvuje u kontroli zdravstvenog stanja životinja pri smještaju u objekat
- Vršiti identifikaciju i grupisanje životinja pri prijemu na farmu

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Oprema za napajanje, hranjenje i smještaj životinja
- Oprema, sredstva i postupak sprovođenja čišćenja, sanitarnog pranja i dezinfekcije objekata
- Fiziološke vrijednosti zdravstvenih parametara životinja
- Identifikacija životinja
- Zakonska regulativa iz oblasti zaštite i dobrobiti životinja

3.3.2. Ključni posao: Identifikovanje bolesnih životinja na farmi i njihovo liječenje

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Veterinarski tehničar životinja za uzgoj i proizvodnju hrane:

- Priprema i provjerava **opremu** koja se koristi pri prepoznavanju bolesnih životinja i njihovom liječenju

Oprema: za fiksaciju životinja, za aplikaciju lijekova, za identifikaciju životinja i za različite dijagnostičke postupke
- Vršiti opservaciju životinja u organizovanoj komercijalnoj proizvodnji u cilju izdvajanja sumnjivih na pojavu **znakova bolesti**

Znakovi bolesti: neuzimaje hrane i vode, nereagovanje ili slabije reagovanje na podsticaje koji dolaze iz okruženja, izdvajanje iz grupe, ležanje, neravnomjerno poglela dlaka, pojava bezdlačnih mjesta, neravnomjerno oslanjanje na noge, nefiziološki položaj tijela i zaprljan zadnji dio tijela
- Sprovodi grupisanje bolesnih i sumnjivih životinja u prostore (karantin) predviđene za praćenje i terapijanje životinja, u skladu sa uočenim promjenama
- Vršiti na **različite načine aplikovanje** lijekova na osnovu pregleda i propisivanja odgovarajuće terapije za bolesne životinje od strane veterinara

Različiti načini aplikovanja: intramuskularno, supkutano, intravensko, peroralno (pojedinačno, grupno vodom ili hranom), intramamarno, intrauterine, perkutano, intraokularno, intraartrikularno, inhalatorno, rektalno i aplikacija aerosolom

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Oprema za provjeru zdravstvenog stanja životinja
- Ponašanje životinja
- Opservacija i izdvajanje životinja
- Aplikovanje lijekova
- Zakonska regulativa iz oblasti zaštite i dobrobiti životinja

3.3.3. Ključni posao: Sprovođenje programa zdravstvene zaštite životinja za uzgoj i proizvodnju hrane

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Veterinarski tehničar životinja za uzgoj i proizvodnju hrane:

- Priprema **pribor, opremu i dokumentaciju** za sprovođenje programa zdravstvene zaštite životinja
 - Pribor, oprema i dokumentacija:** evidencioni blokovi, kliješta za postavljanje ušnih markica, ušne markice, špricevi, igle, vakcine, epruvete, vakutejneri i dr.
- Vršiti identifikaciju i registraciju životinja za uzgoj i proizvodnju hrane koje nisu obilježene i unosi ih u bazu podataka
- Obavlja vakcinaciju, u skladu sa vrstom životinje za koju se obavlja zdravstvena zaštita na osnovu epizootiološke situacije i kliničkog pregleda veterinara
- Uzorkuje krv životinja u **cilju sprovođenja** zdravstvene zaštite životinja korišćenjem **odgovarajuće opreme**
 - Cilj sprovođenja:** laboratorijske provjere statusa stada svinja, živine, ovaca, goveda i koza
 - Odgovarajuća oprema:** epruvete, igle, markeri i vakutajneri
- Uzorkuje meso svinja i priprema ga za **dijagnostiku trihineloze** korišćenjem **odgovarajuće opreme**
 - Dijagnostika trihineloze:** kompresija i vještačka digestija
 - Odgovarajuća oprema:** makaze, kese, nož, marker, krive makazice, pinceta, kompresorsko staklo i aparatura i rastvori za izvođenje vještačke digestije
- Sprovodi antiparazitski tretman u cilju preveniranja i liječenja **parazitskih bolesti**
 - Parazitske bolesti:** endoparazitoze, ektoparazitoze i prelazni domaćini

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Pribor i oprema za sprovođenje programa zdravstvene zaštite životinja za uzgoj i proizvodnju hrane
- Identifikacija i registracija životinja za uzgoj i proizvodnju hrane
- Vakcinacija životinja za uzgoj i proizvodnju hrane
- Uzorkovanje krvi životinja za uzgoj i proizvodnju hrane
- Antiparazitski tretman stada

3.3.4. Ključni posao: Manipulacija sa različitim vrstama biološkog materijala u procesu očuvanja zdravlja životinja

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Veterinarski tehničar životinja za uzgoj i proizvodnju hrane:

- Priprema **pribor, opremu i rastvore** za sprovođenje uzorkovanja **različitim biološkim materijala** i njegovo otpremanje na laboratorijsko ispitivanje
 - Pribor i oprema:** sterilne kutije, bočice, stiroporne kutije, metalne kutije, PVC ambalaža, papirna vata, ručni frižider, sterilne igle, skalpeli, makaze, pincete, pipete, špatule, petrijeve šolje, eze i epruvete
 - Rastvori:** formalin, glicerol i alkohol
 - Različiti biološki materijali:** infektivni, neinfektivni, tečni i čvrsti porijeklom od živih životinja ili leševa uginulih ili žrtvovanih životinja
- Obavlja uzorkovanje različitih bioloških materijala za laboratorijsko ispitivanje
- Vrš **pripremu** različitih vrsta bioloških materijala za transport u laboratoriju
 - Priprema:** pakovanje, obilježavanje, pohranjivanje na odgovarajući temperaturni režim, fiksacija unutar pakovanja, prosipanje i rasipanje
- Obavlja neškodljivo uklanjanje **biomedicinskog otpada** i leševa uginulih životinja
 - Biomedicinski otpad:** otpad bez rizika (za reciklažu, biodegradibilni, ostali), otpad koji zahtijeva posebnu pažnju (anatomski otpad, oštri predmeti, farmaceutski otpad, krv, tjelesne tečnosti, citotoksični otpad), infektivni otpad (infektivni otpad, visoko infektivni otpad), radioaktivni otpad i ostali otpad

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Higijenska zaštita ljudi u radu sa biološkim materijalom
- Pribor i oprema za sprovođenje uzorkovanja različitih bioloških materijala
- Zarazne bolesti životinja
- Uzorkovanje različitih bioloških materijala
- Pakovanje različitih bioloških materijala
- Obilježavanje različitih bioloških materijala
- Uklanjanje infektivnog biološkog materijala
- Zakonska regulativa iz oblasti uklanjanja biomedicinskog otpada i leševa

3.3.5. Ključni posao: Obavljanje poslova u reprodukciji u cilju inseminacije i očuvanja reproduktivnog zdravlja životinja

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Veterinarski tehničar životinja za uzgoj i proizvodnju hrane:

- Priprema **pribor i opremu** za obavljanje poslova u reprodukciji životinja

Pribor i oprema: porodiljski instrumenti, spekulumi, kontejner za duboko zamrznutu spermu, kateteri, dezinfekciona sredstva, hirurški instrumenti, aplikatori za spermu, mikroskop sa pratećom opremom, termometar, širete, inkubatorske stanice, korita za mrijest, vještačka vagina i fantom, mliječni kateteri, čistači i kirete za proširivanje sisnog kanala i inkubatorske stanice
- Detektuje estrus u cilju određivanja optimalnog termina inseminacije
- Vršiti uzimanje sperme **životinja** za uzgoj i proizvodnju hrane, u skladu sa predviđenim postupkom

Životinje: nerast, bik, ovan, jarac, pijetao, ribe i trut
- Vršiti vještačko osjemenjavanje **životinja** za uzgoj i proizvodnju hrane, u skladu sa tehnikom izvođenja

Životinje: krave, krmače, ovce, koze, kobile, matice pčela, riba i živina
- Pomaže pri partusu životinje
- Brine o zdravstvenom stanju majke i novorođenčeta nakon partusa

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Pribor i oprema za obavljanje poslova u reprodukciji životinja
- Metode uzimanja sperme priplodnjaka različitih vrsta domaćih životinja
- Postupci izvođenja vještačke oplodnje kod različitih domaćih životinja
- Anatomija, fiziologija i patologija reproduktivnih organa i mliječne žlijezde
- Postupanje sa porođajem i mladuncem nakon porođaja
- Zakonska regulativa iz oblasti zaštite i dobrobiti životinja

3.3.6. Ključni posao: Asistiranje u sprovođenju hirurških zahvata kod životinja za uzgoj i proizvodnju hrane

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Veterinarski tehničar životinja za uzgoj i proizvodnju hrane:

- Priprema **pribor, opremu i rastvore** za izvođenje hirurških zahvata kod životinja za uzgoj i proizvodnju hrane
 - Pribor i oprema:** hirurški instrumenti, hirurški tekstil, oprema za fiksiranje, oprema za aplikovanje terapije i anestezije, pribor za šišanje i brijanje i oprema za postoperativnu njegu pacijenta
 - Rastvori:** sapuni i deterdženti, alkoholi, jod i jodni preparati, hlor i hlorni preparati, kisjeline, baze, razblažene soli metala, fenoli i krezoli, aldehidi i oksidaciona sredstva
- Priprema operacionu salu ili odgovarajući prostor za izvođenje hirurških zahvata kod životinja za uzgoj i proizvodnju hrane
- Obavlja **postupke pripreme** operacionog polja kod životinja za uzgoj i proizvodnju hrane za izvođenje hirurških zahvata
 - Postupci pripreme:** šišanje, brijanje, čišćenje, dezinfekcija i fiksiranje
- Sprovodi poslove **asistiranja** veterinaru tokom izvođenja hirurških zahvata kod životinja za uzgoj i proizvodnju hrane
 - Asistiranje:** dodavanje instrumenata, aplikovanje terapije, previjanje rana i zašivanje rana
- Vršiti **manipulisanje hirurškim instrumentima** nakon hirurških zahvata kod životinja za uzgoj i proizvodnju hrane
 - Manipulisanje:** čišćenje, dezinfikovanje, sterilisanje, razvrstavanje i pravilno skladištenje
 - Hirurški instrumenti:** instrumenti za sječenje (skalpel, makaze, elektroskalpel, laserski uređaji, radiotalasni uređaji, instrumenti za kriohirurgiju), instrumenti za držanje i manipulaciju iglom i instrumenti za manipulaciju tkivom (pincete, hvataljke za tkivo, hvataljke za krvne sudove, retraktori i kireta)
- Sprovodi preoperativnu i postoperativnu njegu pacijenta po uputstvu veterinara

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Pribor i oprema za izvođenje hirurških zahvata kod životinja za uzgoj i proizvodnju hrane
- Principi asepse, antiseptice, dezinfekcije i sterilizacije u hirurgiji
- Preoperativna i postoperativna njega životinja za uzgoj i proizvodnju hrane
- Metode fiksacije životinja
- Zavojni materijal i zavijanje

3.3.7. Ključni posao: Sporovođenje postupaka pravilnog uzgoja i ishrane životinja za uzgoj i proizvodnju hrane u cilju očuvanja zdravlja životinja

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Veterinarski tehničar životinja za uzgoj i proizvodnju hrane:

- Prati mikroklimatske uslove na farmi u cilju očuvanja zdravlja životinja i predlaže mjere za poboljšanje
- Prati tjelesni razvoj podmladka i zdravstvene parametre u cilju pravilnog razvoja i napredovanja životinje
- Procjenjuje **organoleptička svojstva** hrane i vode

Organoleptička svojstva: miris, boja, ukus i konzistencija

- Vršiti pripremu i aplikovanje medicirane hrane i vode po uputstvu veterinara u cilju grupnog terapijanja životinja za uzgoj i proizvodnju hrane

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Organoleptička svojstva hrane i vode
- Ishrana domaćih životinja
- Mikroklimatski uslovi na farmi
- Fiziologija domaćih životinja
- Priprema i aplikovanje medicirane hrane
- Zakonska regulativa iz oblasti zaštite i dobrobiti životinja

3.3.8. Ključni posao: Kontrola sakupljanja, čuvanja i transporta primarnih poljoprivrednih proizvoda životinjskog porijekla

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Veterinarski tehničar životinja za uzgoj i proizvodnju hrane:

- Organizuje bezbjedno sakupljanje primarnih poljoprivrednih proizvoda životinjskog porijekla u cilju očuvanja zdravlja ljudi i životinja
- Kontroliše pravilno skladištenje dobijenih primarnih poljoprivrednih proizvoda životinjskog porijekla u cilju očuvanja njihove zdravstvene bezbjednosti i kvaliteta
- Kontroliše pravilno čuvanje uskladištenih primarnih poljoprivrednih proizvoda životinjskog porijekla u cilju očuvanja njihove zdravstvene bezbjednosti i kvaliteta
- Osigurava pravilan transport primarnih poljoprivrednih proizvoda životinjskog porijekla u skladu sa načelima dobre higijenske prakse

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Sakupljanje, skladištenje i čuvanje primarnih poljoprivrednih proizvoda životinjskog porijekla
- Transport primarnih poljoprivrednih proizvoda životinjskog porijekla
- Zakon o bezbjednosti hrane
- Zakon o veterinarstvu

3.4. GRUPA POSLOVA: KOMERCIJALNI POSLOVI

3.4.1. Ključni posao: Procjena troškova realizacije radnog zadatka

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Veterinarski tehničar životinja za uzgoj i proizvodnju hrane:

- Izrađuje specifikaciju zaštitnih sredstava i opreme, potrebnih za realizaciju radnog zadatka
- Izrađuje specifikaciju repromaterijala, opreme, uređaja i instrumenata, u skladu sa prirodom tretiranog procesa i radnim zadatkom
- Vršiti specifikaciju medikamenata čije su zalihe pri isteku, radi blagovremene nabavke
- Izračunava utrošak sredstava za održavanje higijenskih uslova pri njezi, zdravstvenoj zaštiti i liječenju životinja za uzgoj i proizvodnju hrane, u skladu sa uputstvima
- Određuje vremensku dinamiku izvođenja posla, u skladu sa planiranim radnim aktivnostima
- Vršiti obračun pruženih usluga prema utvrđenom cjenovniku ili ugovorenoj ponudi prema uputstvu veterinaru

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Izrada specifikacije i procjena troškova nabavke zaštitnih sredstava i opreme
- Izrada specifikacije i procjena troškova nabavke i transporta repromaterijala, uređaja i instrumenata
- Izrada specifikacije i procjena troškova nabavke i transporta sredstava za održavanje higijenskih uslova
- Utrošak vremena za različite faze obavljanja posla
- Obračun pruženih usluga

3.5. GRUPA POSLOVA: ADMINISTRATIVNI POSLOVI

3.5.1. Ključni posao: Vođenje dokumentacije pri obavljanju poslova njege, zdravstvene zaštite i liječenja životinja za uzgoj i proizvodnju hrane

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Veterinarski tehničar životinja za uzgoj i proizvodnju hrane:

- Vodi elektronsku bazu podataka o sprovođenju mjera za zdravstvenu zaštitu životinja
- Evidentira podatke o identifikaciji životinja na farmi u pisanoj ili elektronskoj formi
- Evidentira podatke o novorođenim životinjama na farmi u pisanoj ili elektronskoj formi
- Evidentira podatke o uginulim životinjama na farmi u pisanoj ili elektronskoj formi
- Upisuje u ambulantni protokol podatke o liječenju životinja za uzgoj i proizvodnju hrane u pisanoj ili elektronskoj formi
- Vodi evidenciju o kretanju životinja na farmi u pisanoj ili elektronskoj formi
- Vodi evidenciju o inseminaciji životinja u pisanoj ili elektronskoj formi
- Vodi evidenciju o sprovedenoj terapiji i o tome izvještava veterinaru u pisanoj ili elektronskoj formi
- Vodi evidenciju o sprovedenim mjerama iz Programa zdravstvene zaštite životinja u pisanoj ili elektronskoj formi
- Sastavlja izvještaj o realizovanom radnom zadatku, u elektronskoj formi

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Dokumentacija u oblasti liječenja, njege i zdravstvene zaštite domaćih životinja
- Forme pisanja izvještaja o radu
- Osnove rada na računaru

3.6. GRUPA POSLOVA: POSLOVI RUKOVOĐENJA

- Nema poslova rukovođenja

3.7. GRUPA POSLOVA: NADZOR RADA

- Nema poslova nadzora rada

3.8. GRUPA POSLOVA: OBEZBJEĐIVANJE KVALITETA

3.8.1. Ključni posao: Obezbjedivanje kvaliteta sopstvenog rada

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Veterinarski tehničar za životinja za uzgoj i proizvodnju hrane:

- Realizuje aktivnosti, u skladu sa uputstvima i zahtjevima veterinara u cilju obezbjeđenja kvaliteta sopstvenog rada
- Realizuje aktivnosti, u skladu sa veterinarskim pravilima i dobrobiti životinja
- Koristi sredstva za rad koja se upotrebljavaju u procesu rada, u skladu sa preporukama proizvođača
- Provjerava usklađenost svog rada u različitim fazama obavljanja radnih aktivnosti u odnosu na dobijena uputstva
- Obavlja poslove, u skladu sa zakonskom regulativom koja se odnosi na liječenje, njegu i zdravstvenu zaštitu životinja za uzgoj i proizvodnju hrane

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Pravila dobre veterinarske prakse
- Dobrobit životinja
- Način rukovanja opremom instrumentima i uređajima, u skladu sa preporukama proizvođača
- Proces rada pri liječenju, njezi i zdravstvenoj zaštiti životinja za uzgoj i proizvodnju hrane
- Zakonska regulativa iz oblasti liječenja, njege i zdravstvene zaštite životinja za uzgoj i proizvodnju hrane

3.9. GRUPA POSLOVA: ODRŽAVANJE I POPRAVKE

3.9.1. Ključni posao: Osnovno održavanje opreme, instrumenata i uređaja za rad

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Veterinarski tehničar životinja za uzgoj i proizvodnju hrane:

- Provjerava redovno ispravnost i funkcionalnost instrumenata, opreme i uređaja za rad
- Obavlja **osnovno održavanje** instrumenata, opreme i uređaja za rad
 - Osnovno održavanje:** čišćenje, podmazivanje, zamjena potrošnih dijelova i dr.
- Odlazuje instrumente, opremu i uređaje, u skladu sa uputstvima proizvođača i veterinara
- Prijavljuje kvarove opreme, instrumenata i uređaja veterinara, u skladu sa internom procedurom
- Vršiti pripremu i slanje instrumenata, opreme i uređaja na servisiranje i/ili kalibraciju, u skladu sa uputstvima proizvođača i veterinara

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Oprema, instrumenti i uređaji za rad (karakteristike, upotreba, način održavanja i odlaganja)
- Metode podešavanja mjernih instrumenata
- Način i uslovi odlaganja opreme, instrumenata i uređaja
- Upotreba informaciono-komunikacionih tehnologija
- Poslovna komunikacija

3.10. GRUPA POSLOVA: KOMUNIKACIJA

3.10.1. Ključni posao: Obavljanje komunikacije sa saradnicima i vlasnicima životinja za uzgoj i proizvodnju hrane

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Veterinarski tehničar životinja za uzgoj i proizvodnju hrane:

- Informiše se od veterinara o planiranom zadatku i ukazuje mu na mogućnost njegove realizacije
 - Po potrebi, traži dodatna uputstva i pojašnjenja od veterinara za realizaciju radnog zadatka
 - Komunicira sa **saradnicima** u cilju usklađivanja faza i dinamike obavljanja posla
- Saradnici:** veterinari i veterinarski tehničari
- Komunicira sa vlasnikom životinje u cilju uzimanja podataka o toku zdravstvenog stanja i ponašanja životinje
 - Daje preporuke i uputstva vlasnicima životinja u cilju sprovođenja terapije i pravilne njege, u skladu sa uputstvima veterinara
 - Izvještava nadređenog o završenom poslu koristeći stručnu terminologiju i pravila poslovne komunikacije
 - Komunicira sa saradnicima i vlasnicima životinja za uzgoj i proizvodnju hrane, koristeći **sredstva informaciono-komunikacione tehnologije** u skladu sa pravilima poslovne komunikacije

Sredstva informaciono-komunikacione tehnologije: telefonski uređaj, računar, telefaks i dr.

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Poslovna komunikacija
- Verbalna i neverbalna komunikacija, rješavanje konflikta, timski rad
- Stručna terminologija
- Upotreba informaciono-komunikacione tehnologije

3.11. GRUPA POSLOVA: OČUVANJE ZDRAVLJA I OKOLINE

3.11.1. Ključni posao: Primjenjivanje mjera zaštite i zdravlja na radu, i zaštite životne sredine

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla Veterinarski tehničar životinja za uzgoj i proizvodnju hrane:

- Sprovodi propise i mjere iz oblasti zaštite životne sredine i zaštite zdravlja, i bezbjednosti na radu
- Identifikuje sve opasnosti iz procesa rada i umanjuje rizike za nastanak povreda na radu, kao i profesionalnih oboljenja
- Učestvuje, po potrebi, u pružanju prve pomoći povrijeđenom saradniku, u skladu sa propisanom procedurom
- Učestvuje u evakuaciji i spašavanju saradnika u slučaju opšte opasnosti, u skladu sa propisanom procedurom
- Preduzima mjere za siguran rad, u skladu sa propisima o korišćenju zaštitnih sredstava (**HTZ oprema**)

HTZ oprema: zaštitna obuća, zaštitna odjeća, zaštitne rukavice, zaštitna kapa, zaštitna maska, zaštitne slušalice za uši i zaštitne naočare

- Izvodi radove efikasno, bez nepotrebnog utroška materijala i ugrožavanja životne sredine
 - Sortira i na odgovarajući način odlaže **otpad**, u skladu sa propisima o zaštiti životne sredine
- Otpad:** biološki, infektivni i komunalni
- Brine o sigurnom transportu biološkog materijala do njegovog odredišta
 - Evidentira postupke sa biološkim aktivnim materijalom u cilju sprečavanja snošenja odgovornosti veterinarske organizacije ili farme u slučaju izbijanja neke zarazne bolesti

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Osnove pružanja prve pomoći
- Procedure prilikom pružanja prve pomoći u slučaju električnog udara
- Procedure za postupanje u slučaju opšte opasnosti
- Značaj zaštite životne sredine
- Ekološki standardi za odlaganje otpadnog materijala
- Transport biološkog materijala
- Evidencija postupaka sa biološkim aktivnim materijalom
- Propisi iz oblasti upravljanja otpadom

4. OSTALE INFORMACIJE O ZANIMANJU

Sektor i podsektor prema NOK-u	Sektor: Poljoprivreda, prehrana, veterina Podsektor: Veterina
Šifra i naziv zanimanja ili grupe zanimanja prema SKZ/ ISCO-u	3240 – Veterinarski tehničari i pomoćnici
Tipično radno okruženje i uslovi rada	Veterinarski tehničar životinja za uzgoj i proizvodnju hrane radi u veterinarskim ambulantom, veterinarskim klinikama, a dio poslova može obavljati i u laboratoriji. Često poslove obavlja izvan veterinarskih ambulanti u stajama i drugim objektima za smještaj životinja, na otvorenom, po udaljenim seoskim imanjima – bez obzira na vremenske prilike. Radno vrijeme može uključivati dežurstva što uključuje i rad u noćnim uslovima. Veterinarski tehničar životinja za uzgoj i proizvodnju hrane često radi fizički naporan posao. On mora držati životinju koja se opire, a često radi u nefiziološkom položaju i pod velikim psihičkim pritiskom. Može biti izložen zarazama i povredama - ugrizima, ogrebotinama, udarcima i ubodima.
Srodna zanimanja	Veterinarski tehničar za kućne ljubimce
Ostale informacije	

5. REFERENTNI PODACI

Naziv dokumenta: Standard zanimanja Veterinarski tehničar/ Veterinarska tehničarka životinja za uzgoj i proizvodnju hrane

Kod dokumenta: SZ-080341-VTŽUPH

Datum usvajanja dokumenta: 11. mart 2019. godine

Sjednica nadležnog Savjeta na kojoj je dokument usvojen: XXVII sjednica Savjeta za kvalifikacije

Radna grupa za izradu dokumenta:

1. Radojko Milovanović, doktor veterinarske medicine, specijalista epizootiolog, veterinar u veterinarskoj ambulanti AMV „Provita“ d.o.o. Danilovgrad
2. Marija Georgieva, doktor veterinarske medicine, veterinar u veterinarskoj ambulanti „Royal Vet“ d.o.o. Podgorica
3. Nikola Truš, doktor veterinarske medicine, veterinar u veterinarskoj ambulanti Kotor
4. Goran Medojević, doktor veterinarske medicine, veterinar u veterinarskoj ambulanti Bar
5. Martinović Nikola, veterinarski tehničar, veterinarska ambulanta AMV „Provita“ d.o.o. Danilovgrad
6. Aleksandra Riso, doktor veterinarske medicine, veterinar u veterinarskoj ambulanti PVU „Mont Vet“ Podgorica
7. Nataša Truš, doktor veterinarske medicine, nastavnik, JU Srednja stručna škola Bar
8. Admir Babačić, doktor veterinarske medicine, nastavnik, JU Srednja mješovita škola Petnjica

Koordinator:

Dušan Pejović, diplomirani inženjer poljoprivrede, samostalni savjetnik I u Odjeljenju za istraživanje i razvoj kvalifikacija, JU Centar za stručno obrazovanje

Ostale informacije:

Lektura: Magdalena Jovanović, samostalni savjetnik I za odnose sa javnošću, organizaciju događaja i lektorisanje, JU Centar za stručno obrazovanje

Dizajn i tehnička obrada: Danilo Gogić, savjetnik I – administrator, JU Centar za stručno obrazovanje